

Poznámky k semináři „ÚSES - zelená páteř krajiny

Petr Ondruška

Díky za zaslání závěry. Asi všichni vnímáme, že jsme ÚSESy trochu "předběhli" svou dobu. V dobrém i v tom horším. Že v "ostatním" světě neměli tak dobrá východiska (státní půdu, centrálně plánovanou společnost).

Bylo to nepřírozené, ale pro tvorbu ÚSESů velmi příznivé. Všichni nám je záviděli a my jsme si mysleli, že to tak půjde, že to udržíme.

Ted' se rychle kyvadélko přesouvá na druhou stranu (živelnost, až dryjáčnický vztah ke krajině, celková devalvace společnosti).

Jakou k tomu zvolit strategii ?

Asi "obojetnou". I bránit dosažené, příp. ještě někde tu a tam vylepšit její legislativní postavení, vážnost a podpořit její význam. Současně ale vnímat, že nejlepším hospodářem je svobodný a všestranně společensky vysoce hodnocený hospodář, zemědělec. K němu směřovat, ikdyž je to cesta nepochybně složitější a rizikovější (stačí snížit dotace a z osviceného zemědělce je pragmatik, který na celou přírodu kašle).

Život společnosti se ubírá ke stále větší složitosti a umělé komplikovanosti. Je to vlastně náhrada, která má budit dojem, že to zvládáme a držíme život ve vlastních rukou.

Chápu, že lokalizace ÚSESu na parcely je nezbytná pro jeho existenci, že nebýt ÚSESu, byla by v krajině nesourodá mozaika "zbytků". Ale nemohu současně nevidět, že prostupnost a propojenost krajiny je dána všemi jejími složkami, že toky energie a výměny informací mají svá přirozená geografická koryta. Bez ohledu na naše aktivity (stavby, cesty, zájmy). A tak se často stává, že dosažený kompromis vlastně jenom "namaloval krajinu na zeleno". Pragmaticky "prolezl" krajinou, ale nepostihl její přirozenou matici.

Také nelze nevidět, že ta touha po dotaženosti a dokonalosti výstupů a celého systému vede k odborným polemikám, složitostem a slovičkaření o autochtonnosti, o druhovém složení, o struktuře, přičemž by snad stačilo pomyslně "zvýšit" ekologickou hodnotu území o "desetinu stupně" a byl by to dobrý a poctivý výsledek.

Tím myslím, že zdůvodňujeme, projektujeme, standartizujeme a stačilo by zatravnit, změnit zemědělské způsoby využívání, hledat šetrnější způsoby hospodaření na stávajících kulturách.

Jistě, i já budu rád, když práce v ÚSESech přibude, když mě to uživí na "celý úvazek". Ale hrozně nerad bych se živil tím, že to celé bude vlastně jenom jiná fotomontáž a náhražka přirozeného života.

Ale líbí se mi snaha to celé posunout do komplexu "krajinných plánů", mezi dokumenty obecnějšího nadhledu, protože v KPÚ je to právě ta fotomontáž přirozenosti (zájmy jsou jasně dané a ÚSES projektují "pozemkáři" s cílem usnadnit cestu k zemědělskému obdělávání, v ÚP je to "obkreslování generelů ÚSES" a realizační projekty nemají žádné výraznější možnosti hledat odpovědi na podstatné otázky „kudy a jak.“

Myslím si, že postavení projektanta ÚSES je opravdu nutné "postavit" na schopnosti nadhledu, vnímání souvislostí širšího krajinného významu a odvahy tyto poznatky "obhajovat" před tlaky společnosti. Na druhou stranu ale z těchto "tlaků" se zrodila naše dnešní krajina. Takže i pokora a shovívavost a trpělivost k těm menším prohřeškům. Tím

myslím, že přechod k odborně "čistému systému" je možný jemně vytvářet ze současných méně agresivních společenských zájmů. Být zásadový v lokalizaci toku ,ale být kompromisnější ve formě a rychlosti tvorby.

Takže stěžejní úkol vidím ve výchově a "zapojování veřejnosti" do celého systému. Sníží se tím sice odborná úroveň, ale je šance ji více šířit a uplatňovat.

Děkuji, že jste to přečetli až sem.

Petr Ondruška, Ateliér Dubnice, Dubnice ve Slezsku 35